

တၢ်မၤသီထီၣ်ဖဲ လၢဖၣ်တြၢၤအါရံၤ 2025

Neighborhood

တၢ်မၤဟ့ၣ်ဂဲၤထီၣ်က့ၤ တၢ်ဆါတၢ်ပုၤအခိ (Sales Tax
Revitalization)

တၢ်တိၢ်ကျဲၤ အတၢ်န့ၣ်ကျဲၤတဖၣ်

SAINT PAUL
MINNESOTA

Neighborhood Sales Tax Revitalization (STAR) တပ်တော်ကျွေး

စီးဘျူးနယ်လှာ နသးစဲဝဲဒပ် Neighborhood STAR တပ်တော်ကျွေးအယိန့်လီ.

နမ့မ့ဒီးထံဖိကီဖိ, ပှပတံထီတပ်တော်ကျွေး မ့တမ့ ပှဘာနထွဲမသကိး Neighborhood STAR လှာအ ကဲထီလိန့်ထီဒပ်လဲ, နတပ်ဟ်ဖျါထီတပ်ဂ့တပ်ကျွေး ဒီးတပ်န့်လီမသကိး မ့တပ်အရ့ဒိန့်လှာ တပ်တော် ကျွေးအဂီန့်လီ.

လှာကသ့ညါအါထီတပ် Neighborhood STAR တပ်ဂ့တပ်ကျွေး, ဒီးတပ်ပတံထီတပ် အတပ်ဂ့တပ်ကျွေး အဂီ, ဝံသးစူန့်လီကွဲဖဲ stpaul.gov/nstar တက့.

နမ့အိန့်ဒီး တပ်သံကွဲ မ့တမ့ တပ်ထီတပ်ဟ့န့်က့တမံမံ, ဝံသးစူ တဘာနမယံနသးလှာ နကဆဲး ကျိး City အပှမတပ်ဖိ-

Erin Lewis
651-266-6634
erin.lewis@stpaul.gov

Nancy Vang
651-266-6474
nancy.vang@stpaul.gov

တပ်ကွဲးဆှထီတပ် တပ်ထီတပ်ဟ့န့်က့ မ့တမ့ တပ်သံကွဲတဖန်သ့ဖဲ-

Neighborhood STAR Program
25 West Fourth Street
Suite 1300
Saint Paul, Minnesota 55102

မ့တမ့ ဆှဒီးလီပရသ့ဖဲ-
PED-NeighborhoodStar@stpaul.gov

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ အလံာ်တၢ်ကျဲၤဒီး

အကူၣ် 1-	တၢ်တဲၣ်န့ၢ်ပၢၢ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤအဂ့ၢ်	ကဘျံးပၤ 4-5
အကူၣ် 2-	တၢ်ကြၢၤဒီးခွဲးယၢ်	ကဘျံးပၤ 5-6
အကူၣ် 3-	တၢ်ပတံၤထီၣ်	ကဘျံးပၤ 7
အကူၣ် 4-	တၢ်သမံသမိးဒီးတၢ်ဃုထၢ	ကဘျံးပၤ 8-9
အကူၣ် 5-	စ့ဆိၣ်ထွဲလၢတၢ်အၢၣ်လီၤဝဲ (Match Fund) အတၢ်လိၣ်တဖၣ်	ကဘျံးပၤ 9-10
အကူၣ် 6-	တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးဒီးတၢ်အပိးအလီ	ကဘျံးပၤ 10-11
အကူၣ် 7-	STAR တၢ်တီၢ်ကျဲၤဒီးတနံၣ်အဂီၢ်	ကဘျံးပၤ 11
အကူၣ် 8-	တၢ်ကွၢ်ထွဲသမံသမိး ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤအဂ့ၢ်	ကဘျံးပၤ 12
တၢ်ပိာ်ထွဲ-	တၢ်ကတိၤဖျါၣ်အဖျါၣ် ဒီးအခီပညီတဖၣ်	ကဘျံးပၤ 13-14

အကူ 1- တၢ်တဲနၢ်ပၢၢ် တၢ်တိၢ်ကျဲၤအဂ့ၢ်

တၢ်ပဉ်

တၢ်ဒုးအိၣ်တီၣ် ကီၢ်စံၣ်ဒီးလီၤကဝီၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီဖဲ 1993 လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤ တၢ်အိၣ်အသွဲၤလၢတၢ်အ half-cent တၢ်ဆါတၢ်ပူၤအိၣ်ဆူ Neighborhood Sales Tax Revitalization (STAR) တၢ်တိၢ်ကျဲၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်သုးကျဲၤဝဲဒီဖျိဝဲဒီဖျိ Department of Planning and Economic Development (PED) (တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးမုၢ်ကျဲၤဝဲဒီဖျိ တၢ်လဲၤတီၣ်လဲၤတီၣ်ဝဲၤကျဲၤ), Neighborhood STAR ဟ့ၣ်လီၤမၤစၢၤ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤက့ၤစု \$5,000 မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်အန့ၣ်လၢ ဝဲဒီဖျိတၢ်တိၢ်ကျဲၤတဖၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်တီၣ်အါတီၣ်အဂီၢ် လၢအမ့ၢ်တၢ်မၤဂၢၢ်အါတီၣ် ဝဲဒီဖျိ အိၣ်န့ၣ်လီၤတဖၣ် အတၢ်အိၣ်ကၢအိၣ်ဒီးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်, ပုၤနီၢ်ကစၢ်, ကရၢလၢတယုအဘျူးဒၣ်ဝဲ, မ့တမ့ၢ် ကရၢလၢတယုအဘျူးဒၣ်ဝဲတဖၣ် အိၣ်သ့ၣ်လီၤသး မ့တမ့ၢ် ဖဲးမၤတၢ်ဖဲ Saint Paul အပူၤ ပတံၤတီၣ်ဝဲဒၣ် STAR စုဆီၣ်ထွဲတဖၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ယမ့ၢ်ဃုထၢလၢ ကပတံၤတီၣ်ဒီးလိၣ်ဘၣ် တၢ်မၤစၢၤတၢ်ကွဲးကျိးထံ တၢ်ပတံၤတီၣ်တၢ်အတၢ်မၤကျဲၤကျဲၤအဂီၢ်န့ၣ်, ဝဲသးစူၤဆဲးကျိး STAR အပူၤမၤတၢ်ဖဲ လၢကဒီးန့ၣ်တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ်တက့ၢ်.

စုဆီၣ်ထွဲ

စုဆီၣ်ထွဲလၢအအိၣ်ဝဲလၢ တၢ်တိၢ်ကျဲၤအဂီၢ် ကလီၤဆီလိၣ်သးတနံၣ်စုၣ် ဒီးဘၣ်တၢ်ဆိမိၣ်ဆါတၢ်ဝဲဒီဖျိ တနံၣ်တဘျီ STAR စုတိၢ်ဟ်, လၢအမ့ၢ်ဝဲဒီဖျိအိၣ် အတၢ်ဆၢန့ၣ်ဟ်ဖျါဝဲဒီဖျိအမ့ၢ် တၢ်မၤဝဲဒီဖျိအစုတိၢ်ဟ်အကျဲၤကျဲၤအသိး ဒီးဘၣ်တၢ်တူၢ်လိၣ်ဝဲဒီဖျိ ဝဲဒီဖျိအကီၢ်ကးကရၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီသးန့ၣ်သးဖဲ တၢ်ကူၢ်တီၣ်ဖးလီၤ တၢ်ဟ်ဖျိဃုာ်တၢ်ဆါတၢ်ပူၤအိၣ်ဆူ, တၢ်ဟ့ၣ်ကျဲၤစုဒုးလိၣ်အလဲ, တၢ်ဟ်ကွဲးဒီးတၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်ဘျီလီၤတၢ်တိၢ်ကျဲၤအစုတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကနီၤလီၤသကိး စုဟ်ဖျိခဲလၢလၢအအိၣ်ဟ်ဝဲတဖၣ် ဖဲတၢ်အိၣ်တီၣ်တၢ်တိၢ်ကျဲၤ အတၢ်ပတံၤတဖၣ်အါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပတံၤတီၣ် STAR စုဆီၣ်ထွဲတဖၣ်

တၢ်ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ် Neighborhood STAR စုဆီၣ်ထွဲတဖၣ်ဒီဖျိ တၢ်မၤတၢ်ပတံၤအတၢ်ပြၢကျဲၤကျဲၤ တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲစုဆီၣ်ထွဲအိၣ်ဟ်အခါ, STAR တၢ်တိၢ်ကျဲၤဒီတနံၣ် ဟ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ် စုဆီၣ်ထွဲအခွဲးယာ်တဖၣ်လၢ တၢ်ဆၢန့ၣ်ဆိဟ်အဂီၢ် လၢအအိၣ်ဒီးဂ့ၢ်ဂီၢ်အူလီၤလီၤဆီဆီ ဒီးမၤလၢပုၤ တၢ်တိၢ်ကျဲၤအတၢ်ရဲးသးထီၣ်ရီၤတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးအဂီၢ်, ဝဲသးစူၤကျိးဘၣ်ဖဲ STAR ပုၤယဲၤသန့- www.stpaul.gov/star တက့ၢ်.

ကျဲၤသန့ဒီးတၢ်မုၢ်လၢဟ်ထီၣ်ရီၤတဖၣ်

- STAR တၢ်တိၢ်ကျဲၤတဖၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢဝဲဒီဖျိအတၢ်တိၢ်ကျဲၤ ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်လဲၤတီၣ်လဲၤတီၣ်အဂီၢ် လၢအအိၣ်သ့ၣ်လီၤသးဖဲဝဲ Saint Paul တၢ်ဟ်ပနီၣ်အလီၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကစူးကျိး STAR စုဆီၣ်ထွဲထဲလၢ (“bricks and mortar”) တၢ်နီၢ်နီၢ်အတၢ်ဘျူးစဲအိၣ်စံၣ်အိၣ်ကျဲၤအဂီၢ် လၢအမ့ၢ်တၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ်ဒီး/မ့တမ့ၢ် မၤဂ့ၢ်တီၣ်ဝဲ Saint Paul အိၣ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တိၢ်ကျဲၤတဖၣ် ကပတံၤဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်မၤဂ့ၢ်တီၣ်ကျဲၤ ပနံၣ်တၢ်ကဒီး/မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဃီတၢ်အိၣ်ဆိးလီၢ်, ကမ့ၢ်တၢ်ဟးလိၣ်ကွဲးလီၢ် အတၢ်တိၢ်ကျဲၤတဖၣ်, ကျဲၤမုၢ်ကျဲၤဘိတၢ်တိၢ်ကျဲၤတဖၣ်, တၢ်ဒုးအိၣ်တီၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤအသိး/တၢ်ကတီၢ်ဟ်တၢ်လီၢ်, ဒီးတၢ်မၤလဲၤတီၣ်လဲၤတီၣ် မုၢ်ကျဲၤဝဲဒီဖျိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် လၢတၢ်မုၢ်လၢဟ်ဝဲလၢအကယံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်ဒီးဆူဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်တိၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် အကျိၣ်စုဒီး STAR စုဆီၣ်ထွဲတဖၣ် တၢ်မုၢ်လၢဟ်ဝဲလၢတၢ်ကစူးကျိးဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်အစုအတၢ်ပညိၣ်လၢ နံၣ် (7) နံၣ် မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်အန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်ဆၢန့ၣ်ဆိ STAR-စုဆီၣ်ထွဲတၢ်ဆဲးမၤအီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆါဝဲဒၣ် တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် တချုးဖဲန့ၣ်န့ၣ်အါန့ၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ STAR အစုဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ကဒါကျဲၤဆူဝဲဒီဖျိန့ၣ်လီၤ.
- လၢတၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်စူးကျိး STAR စုဆီၣ်ထွဲတဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်ဃုအါထီၣ်စု \$50,000 ကဘၣ်ဖဲးမဲလိၣ်သးဖဲ စုဒီလၢအစုၤကတၢ် လၢစုဒီလၢအိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ ဃုာ်ဒီးတမ့ၢ်-ဝဲဒီဖျိအတၢ်တိၢ်ကျဲၤမၤစၢၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စုဆီၣ်ထွဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲတဖၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်တူၢ်လိၣ်ဝဲဒီဖျိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်ဝဲဒီဖျိအါန့ၣ်လီၤ.
- STAR တၢ်တိၢ်ကျဲၤတဖၣ် ကဘၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ကမ့ၢ်အတၢ်ပညိၣ်ဒီဖျိ တၢ်ကွဲးထွဲကတီၢ် မ့တမ့ၢ် မၤအါထီၣ် တၢ်မိတၢ်သွဲအဂီၢ်ထံး, ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီး/မ့တမ့ၢ် ဟံးဃာ်တၢ်ဖဲး တၢ်မၤတဖၣ်, တၢ်မၤဟူးဂဲၤထီၣ်ကျဲၤပနံၣ်တၢ်ကဒါအလီၢ်, တၢ်မၤဂ့ၢ်တီၣ်တၢ်အကတီၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ, တၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျဲၤ, မ့တမ့ၢ် လၢ Saint Paul Climate Action ဒီး Resilience Plan အိၣ်က့ၢ်ဒီးအလီၢ်အဂီၢ်; တၢ်မၤလၢကပီၤ ဒီး/မ့တမ့ၢ် မၤဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒီဖျိအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆီလိၣ်သးကလုာ်ကလုာ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤဂ့ၢ်တီၣ် တၢ်ထံးတုၤသီးဖဲဝဲ Saint Paul အပူၤ, တၢ်ဟ်ဖျါဝဲဒီဖျိအမ့ၢ် တၢ်မၤလီၤတၢ်ခွဲးယာ်ဝဲန့ၣ်ဖဲ တၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့, တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ, ဟံၣ်ဃီ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, ဒီးတၢ်ပူၤဖျူးအပူၤ လၢအမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤထံးတုၤသီး, လၢပုၤအိၣ်ဆိးခဲလၢအိၣ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ဆါဘၣ်ကတီၢ် ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤ, တၢ်အိၣ်ယၢ, တၢ်ဆိၣ်ထွဲ, ဒီးတၢ်ခွဲးယာ်, ဒီးလၢကလုာ်, မုၢ်ခွဲၤသ့ၣ်ထံး တၢ်အိၣ်ဖျါ, မုၢ်ခွဲၤသ့ၣ်ထံးတၢ်သးစဲ, ကျိၣ်, ကလုာ်ဒုၣ်, ထံးကီၢ်လၢဟဲဝဲ, နီၢ်ခိၣ်ကျိၤတလၢပုၤ, သးန့ၣ်, မ့တမ့ၢ် စံး(ပ)နီၣ်ဂံၢ် တၢ်တဘၣ်ဆါတၢ်, သမၢ မ့တမ့ၢ် ဟ်ပနီၣ်ပုၤတဂၤဂၤအခွဲးယာ်လၢ အတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်သ့လၢပုၤပုၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ တၢ်ဆၢန့ၣ်ဟ်ဖျါဝဲတဖၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီဒီး ခိၣ်ယၢတၢ်တိၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆၢန့ၣ်ဆိဟ်စၢၤတၢ်လၢ တၢ်တူၢ်လိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ပုၤဒီးန့ၣ်စုဆီၣ်ထွဲတဖၣ် ကဘၣ်လူၤဟ်မၤထွဲ ကီၢ်စံၣ်, ကီၢ်စာဖျိၣ်, ဝဲ, ဒီးထံၣ်, ဒီးထံဖဲကီၢ်ဖိခွဲးယာ် အသဲစးတၢ်ဘျီတဖၣ် ဒီးမၤလီၤတၢ်ဝဲဒၣ် အတၢ်တပဲၤဖးနီၤဖးတၢ်ဖဲ တၢ်တိၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ဖဲးစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အပူၤ လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်ဝဲလၢ City စုဆီၣ်ထွဲအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ဘဏ်သွင်းသွင်းနတ်တိကျကျကဘဏ်မထွက်လိပ်တဖန် ဒီးသနားသေးဖဲ စုလၢနဒီးန့ၢ်ခဲလၢန, တၢ်တိကျကျအစုခဲလၢန, ဒီး/မုတမ့ၢ် တၢ်တိကျကျအကလုာ်အဖီခိၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်မထွက်လိပ်တဖန်လၢ တၢ်မတစွၤအလံာ်မဲာ်ဖျါၣ်လၢလၢအံၤ တၢ်ကွၢ်အီၤသ့ဖဲစ့ၢ် Saint Paul အပုၤယဲၤသန့အပူၤဖဲ stpaul.gov/index.aspx?NID=3710 လၢကမၤမၤစၢၤနတၢ်ဃုသ့ညါဝဲဒၣ် မ့ၢ်အဝဲသ့မတၢ်လၢနတၢ်တိကျကျအဂ့ၢ်, ဒီးတၢ်မထွက်လိပ်ခဲလၢန တၢ်ကတၢၢ်ပိၣ်ဝဲဒီး ပုၤဒီးန့ၢ်စုတဂၤစ့ၢ်ဖဲ တၢ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤစ့ဆီၣ်ထွဲလၢနတၢ်တိကျကျအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. နန့ၢ်လီၤ လၢအ့တၢ်န့ၢ်ဖီခိၣ်မ့ၢ်တန့ၢ်န့ၢ်, ဝံသးစူၤဆဲးကျိး ပုၤမတၢ်ဖိလၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါအမံၤဖဲထး လၢကဃုထီၣ်တၢ်မထွက်လိပ်အဂ့ၢ်အကျိၤအဂီၢ်-

- တၢ်အာၣ်လီၤအီၤလီၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ (Affirmative Action)
- တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် (Business Subsidy)
- ဘူးလဲအစိကမီၤ/ကီၢ်စၢၤဖျိၣ် Davis Bacon တၢ်လိပ်တဖန် (Prevailing Wage/Federal Davis Bacon Requirements)
- တၢ်အိၣ်မုၢ်ဘူးလဲ (Living Wage)
- တၢ်တိကျကျပုၤမတၢ်ဖိအတၢ်အာၣ်လီၤ (Project Labor Agreement)
- အဆၢဒီၣ် 3 (Section 3)
- တၢ်စးထီၣ် PED/HRA တၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျိၤ (PED/HRA Sustainability Initiative)
- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် Saint Paul ကျဲသန့ဂၢၢ်တၢ်ကျိၤကျိၤ (Saint Paul Sustainable Building Policy)
- တၢ်မၤလိာ်ကျဲသန့ခံထီၣ် (Two Bid Policy)
- တၢ်ဆဲးကျိးတၢ်တိကျကျပုၤဆၢတၢ်ဖိ (Vendor Outreach Program)

အကူ 2- တၢ်ကြးဝဲဒီးခွဲးယာ်

ပုၤပတံထီၣ်တၢ်ဖိလၢအကြးဒီးခွဲးယာ်တဖန်

- ကမုၢ်, ကရၢလၢတဃုအဘျး, ဒီးကရၢလၢတဃုအဘျးဒၣ်ဝဲ, မုတမ့ၢ် ကရၢလၢတဃုအဘျးဒၣ်ဝဲတဖန် အိၣ်သ့ၣ်လီၤသး မုတမ့ၢ် ဖဲးမၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် Saint Paul အပူၤ
- ဝဲၤအဝဲၤကျိၤတဖန် ဒီးကရၢလၢလီၤကံပဒိၣ်တဖန်မ့ၢ်ဝဲ ပုၤပတံထီၣ်တၢ်ဖိလၢအကြးဒီးခွဲးယာ် ဖဲးအပုၤဃုာ်သကိးဒီးခိၣ်ဃၢၤဒီး/မုတမ့ၢ် ပုၤတဝၢကရၢၢ်အခါ.
- သရိၣ်စိမိၤဒီးတၢ်ဘျးတၢ်ဘၢအတၢ်ကရၢကရိတဖန် ကြးဒီးခွဲးယာ်လၢကပတံထီၣ်တဖန် အန့ၢ်လီၤပုၤဃုာ်ဒီးခိၣ်ဃၢၤဒီး/မုတမ့ၢ် ပုၤတဝၢကရၢၢ် ဒီးထဲဒၣ်အဟံၣ်ကဲဝဲဒၣ် တၢ်တိကျကျလၢအမ့ၢ်— (i) တဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အကလုာ် ဒီးအတၢ်ဘၣ်ဒိအိၣ်ထံးတဆီၣ်ထွဲ မုတမ့ၢ် တၢ်တိကျကျဝဲဒၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဘၢ, (ii) ကမၤဂ့ၤထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖန်အဂီၢ် လၢအတဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲသရိၣ်စိမိၤ မုတမ့ၢ် တၢ်ဘျးတၢ်ဘၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤကလုာ်တဖန်, ဒီး (iii) တၢ်အိးထီၣ်ဒီးအိၣ်ဟံၣ်ဝဲလၢ ကမုၢ်အိၣ် တဖန်ဒိၣ်န့ၢ်အသိးန့ၢ်လီၤ.

ပုၤပတံထီၣ်တၢ်ဖိလၢအတကြးဒီးခွဲးယာ်တဖန်

- ထံၣ်ကီၢ်သဲးပုၤတံတဖန် ဒီးထံၣ်ကီၢ်သဲးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤကရၢၢ်တဖန်.
- ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်, ကီၢ်စၢၤဒီးထံၣ်ကရၢခၢၣ်စးဒီးဝဲၤကျိၤတဖန်.
- ပုၤတဂၤလၢလၢ အနီၢ်ကစၢ်အဟံၣ်, ဟံၣ်ဒီးဖျိၣ် (condominium), မုတမ့ၢ် ဟံၣ်တးကထြၢ (townhome) အကစၢ် ဒီး/မုတမ့ၢ် ကရၢခၢၣ်စးလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်.

တၢ်ကြးဒီး STAR-စ့ဆီၣ်ထွဲတၢ်တိကျကျဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖန်

တၢ်ကြးဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖန်ပုၤဃုာ်ဒီး-

- တၢ်ဘျးတၢ်ဘၢ, တၢ်ဘျးတၢ်ဘၢ ဒီး/မုတမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျးတၢ်ဘၢ ပနံၣ်တၢ်ကၤ, တၢ်အိၣ်ဆိးလီၤ, မုတမ့ၢ် စးဖိကဟ့ၣ်တၢ်မၤလီၤ.
- အါတက့ၢ်တၢ်ဘျးတၢ်ဘၢ ပနံၣ်တၢ်ကၤ မုတမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆိးလီၤအပူၤဒီးအချၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤဃုာ်ဒီး တၢ်ဒုၣ်ကပၤ, တၢ်ခိၣ်ဒုး, ဟံၣ်ခိၣ်ဒုး, တၢ်ကပီၤအလီၤ, ပဲၤတြီဖိ, ပဲၤတြီဖိဒိၣ်, တၢ်န့ၢ်လီၤအကျဲ, လီၤမ့ၢ်အူ, ထံအလီၤ.
- HVAC, တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်အသဟံၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ, ပုၤနီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤတလၢပုၤန့ၢ်လီၤအလီၤ, ဒီးတၢ်ဘျးတၢ်ဘၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အနီၢ်ဂံၢ်.
- တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ကမုၢ်တၢ်လီၤတဆဲးတက့ၢ် (တၢ်ကဘၣ်ဆုၢ်ဒီ တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ကမုၢ်တၢ်လီၤအိၣ်အအါဆူဝဲၤအ Capital Improvement Budget (CIB) တၢ်မၤကျိၤကျဲတဖန်).
- တၢ်မၤဃံမၤလၢထီၣ်ကမုၢ် မုတမ့ၢ် ပုၤနီၢ်ကစၢ်တၢ်လီၤ, ပုၤဃုာ်ဒီးသ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်တဖန်, တၢ်ဟံၣ်တၢ်စူၤထံလီၤအကရၢၢ်, တၢ်ဆုၢ်နီၤ ဒီးလိာ်ကွဲးတၢ်အလီၤ, တၢ်လိာ်ကွဲးအပိးလီၤ,

တၢ်ယီၤလၢၤတၢ်အလီၤ, ဒီးမ့ၢ်အူတၢ်ကတီၤဖဲတၢ်လီၤလီၤဆီၤ ဒီးတၢ်မၤလၢၤဝဲလၢအကယံာ်ဝဲဒၣ် 7 ဒီးဆူအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲအသီ / တၢ်ကတီၤ ဝဲခိၣ်အတၢ်လီၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, ပၣ်ဃုာ်ဒီး ကမ့ၢ်ဒွဲလၢ တၢ်သ့တၢ် ဘၣ် ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤကမ့ၢ်တၢ်လီၤအသီ, လီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဆဲး တၢ်လီၤဆီလီၤသးကလုာ်ကလုာ်.

- ခိၣ်ဃၢၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢတဃုအဘျးဒၣ်ဝဲ ဟ့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်တီၢ်ကျဲၤအစ့ဆီၣ်ထွဲဆူ လီၤကတီၤမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်, ဟံာ်ကစၢ်, မ့တမ့ၢ် ဟံာ်ဒၢးဖိၣ်/ဟံာ်တၢ်းကကြာ အနီၣ်ကစၢ်တဖၣ် လၢကမၤဂ့ၤထီၣ်ဝဲခိၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်တကြးဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်-

ဖဲတၢ်မၤသးထီၣ်ရီၤအပူၤ, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအတမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဖျါနီၣ်နီၣ်, “bricks and mortar” အန့ဆၢၣ်, တကြးဝဲဒီး Neighborhood STAR စ့ဆီၣ်ထွဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အဒိအတဲာ်လၢလၢ် အံၤ တမ့ၢ်တၢ်မၤလၢပုၤ တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ဝဲခိၣ်အခိပညီဘၣ်-

- တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤလီၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်.
- တၢ်အပူၤကလံၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကတီၢ်ကတီၤ STAR တၢ်တီၢ်ကျဲၤ.
- ဟံာ်အမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တဖၣ် (အဒိ, တၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသ့ၣ်ဖဲဟံာ်ပူၤ, ဟံာ်အဝဲၤဒၢးတဖၣ်)
- တၢ်မၤစၢၤကမ့ၢ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤတဖၣ် (အဒိ, တၢ်တြီဆၢတၢ်မၤကမၣ်သဲးစး, တၢ်တြီဃာ်တၢ်ကွၢ်ထွဲအတၢ်တီၢ်ကျဲၤတဖၣ်, တၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသ့ၣ်, ဒီးအဂၢၤတဖၣ်.).
- တၢ်မၤက့ၤဒ့ၣ်ကမၢ်အကျိၣ်စ့လၢအအိၣ်ဟံာ်တဖၣ်.
- တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်လၢအတမ့ၢ်တၢ်ဘျးစဲလီၤစီၤ (အဒိ, ဝဲၤဒၢးအပိးလီၤ, ခိၣ်ဖျါထၢၣ်, ဟံာ်ဃီပိးလီၤ, တၢ်သူတၢ်စ့, သိလ့ၣ်, လီၤတဲစိအကျိၤကျဲ, နီၣ်တယၢ်, လၢၣ် ဒီးအဂၢၤတဖၣ်.)
- သ့ၣ်ထူၣ်, တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိ, သ့ၣ်တဖျိၣ် မ့တမ့ၢ် ဟီၣ်ခိၣ်လီၤအဂၢၤတဖၣ် လၢတၢ်တမ့ၢ်လၢဝဲလၢအကအိၣ်ယံာ် 7 နံာ်ဒီးဆူဖိခိၣ် ဖဲတၢ်လီၤလီၤဆီ တတီၤတီၤအပူၤ (အဒိ, တနံာ်တဘျီ တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျး, တၢ်ဆါသ့ၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်).
- တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်လၢ တၢ်တစူးကါဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်အစ့ဆီၣ်ထွဲတၢ်ပညီၣ်လၢနံာ်နံာ် မ့တမ့ၢ် အါနံာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သုးကျဲၤ တၢ်လၢဘျီလၢစ့လီၤစီၤတဖၣ်, ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်သုးကျဲၤပုၤမၤတၢ်ဖိ, ဝဲခိၣ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤ, ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲကတီၤအပူၤကလံၤ ထီၣ်ရီၤတဖၣ်.
- တၢ်တီၢ်ကျဲၤ/တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢအအိၣ်ဆီလီၤသးဖဲဝဲလၢတၢ်ဟံာ်ပနီၣ်လီၤအချၢတဖၣ်.
- တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ကမ့ၢ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤအဒိၣ်တဖၣ် (တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ကမ့ၢ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤဖးလဲၤဖးထီၣ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆုၢ်ဆူဝဲအ Capital Improvement Budget (CIB) တၢ်မၤကျိၤ ကျဲအအိၣ်).
- တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အလဲလၢ ပုၤပတံထီၣ်တၢ်ဖိအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ ပုၤမၤတၢ်ဖိဒီးတၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢ တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤအဂီၢ်.
- တၢ်မၤက့ၤဝဲအတၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢအအိၣ်ဟံာ်လၢညါအသိး.
- ပုၤမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်ဖိအလဲလၢ ပုၤလၢအဒိဒီးန့ၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤ/တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်န့ၣ်ဘျးအဂီၢ်.

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကဟ့ၣ်ကူၣ် စ့ဆီၣ်ထွဲတၢ်နီၣ်နီၣ်လၢ တၢ်ပတံထီၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲအဝဲသ့ၣ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲ St. Paul ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဟူး တၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢတကြးဒီးခွဲးယာ်တသ့ ဖဲလၢနမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိ ဘၣ်တၢ်ထူၣ်လီၤဝဲလၢ စ့ဆီၣ်ထွဲ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်သဆၢၣ်ပုၤပတံထီၣ်တဖၣ်သပုၤပုၤလၢ အကမၤလီၤတၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢပၣ်ဃုာ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဃုထီၣ်လၢ STAR စ့ဆီၣ်ထွဲအဂီၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ကြးဒီးစ့ဆီၣ်ထွဲ ဒီး/မ့တမ့ၢ် တမ့ၢ်-STAR တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် လၢ တကြးဒီးခွဲးယာ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အလဲ လီၤတၢ် လီၤဆဲးခိဖျါ စ့ဆီၣ်ထွဲအဂီၢ်ထံးအဂၢၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အပူၤကလံၤလၢအတမ့ၢ်လီၤလီၤ (Soft Costs) ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်တၢ်လၢအဘျးအိၣ်

STAR စ့ဆီၣ်ထွဲန့ၢ်တုၤလၢ ခံဆံးမုၢ်ကယၤ (20%) ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကစူးကါဝဲလၢ soft costs အဂီၢ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢ အမ့ၢ်တၢ်အလီၤအိၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကဟံးဖိၣ်ထီၣ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤ ဒီးတၢ်မၤဝဲၤဝဲခိၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤ, ပၣ်ဃုာ်ဒီး— တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်လၢအဘျးအိၣ်, တၢ်မၤကွၢ်န့ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤ, တၢ်အလဲဖိးသဲးစး, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်ပျဲ, လံာ်အုၣ်သး ဒီးတၢ်သမံသမိးအလဲတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်သုးကျဲၤတၢ်တီၢ်ကျဲၤအလဲတဖၣ် လၢအ ဘၣ်ထွဲလီၤလီၤဒီး STAR တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ်လီၤ.

အကူ 3- တပ်တံထိပ်တပ်

တပ်တံကျအတပ်လဲထိပ်လဲထိ

ဖဲတပ်ကတပ်ကတီ STAR တပ်တံကျအခါ၊ ပုပတံထိပ်တပ်ဖဲတဖန်ကဘန်ကွဲထံဆိမိပ်တပ်လဲလဲတဖန်အံ-

- တပ်ကျဟ်လီ Neighborhood STAR တပ်တံကျ လဲလဲထိပ်ထွဲခွဲတပ်တံကျတဖန်လဲ \$5,000 မုတမု အါန့အန့ လဲအါတ ကွဲတပ်မဲပဲမဲကဲအီ ထဲဒပ်တခါ ဧါတသ့ခီဖျိ တမု-ဝုအစုဆိပ်ထွဲအဂ်ထံးတဖန်န့လီ. ပုပတံထိပ်တပ်ဖဲလဲအကဲထိပ်သးသ့တဖန် တပ်ဟ့သဆပ်ထိပ်အီလဲ အကထံပဲလီ ဝုအပုပတပ်ဖဲ၊ ခိဉ်ယာ တပ်ကရုကရီ ဒီးပုတဝါကရူတဖန် လဲအကဒုန့ဖျိထိပ် အတပ်လိပ်၊ ဒီးယုကွဲတခွဲဂုယာဘန်တဖန် လဲတနီလီဟ်ဖျိ တပ်သ့တပ်ဒီးတပ်စဲနီအဂီန့လီ.
- လဲကမဲလီတပ် တပ်ဟ့လီမဲပဲမဲစုထဲန့လဲလဲလဲယံယံလဲလဲဒီတဘန်အဂီ၊ ဖျိလီကဲလဲ တပ်ဟ့မဲပဲ STAR စုအါန့ \$50,000 ကဲထိပ်သးတသ့ဘန်န့လီ.
- ပုပတံထိပ်တပ်ဖဲတဖန် ကဘန်ယုထံန့တခွဲဂုယာဘန်တဖန် လဲတပ်မဲပဲဒပ် ခိဉ်ယာတပ်တံကျဒီး တပ်မဲရဲကျဲခိဉ်သ့လဲ အအိပ်ဟ်တဖန်၊ ဒ်အမု တပ်တံကျ အဆဲးတဖန်အလီန့လီ.
- ပုပတံထိပ်တပ်ဖဲတဖန် ကဘန်သ့ဒုန့ဖျိထိပ်လဲအအိပ်ဒီး၊ မုတမု အသ့မဲန့ဝဲ၊ တပ်ပုဆုတပ်လီ လဲအါန့ဒီး တပ်တံကျ အလီန့လီ.
- ဝုအပုပတပ်ဖဲ ကတီမဲပဲမဲပဲတပ်သ့တပ်လဲလဲဆီလဲ ပုပတံထိပ်တပ်ဖဲတဖန်အဂီ၊ ဖဲတပ်မုယုထိပ်အခါ၊ လဲတပ်မဲပဲမဲပဲစုထဲဒပ် တပ်ပတံထိပ်တပ်ပဲဒီး တပ်စုးကါအီသ့အဂီန့လီ.

တပ်တံကျအတပ်သိပ်လိ

တပ်ကသုးကျဲပဲဒပ် STAR အတပ်သိပ်လိဖဲ တပ်ဒုးတရဲးတန့တဘျီစုဆိပ်ထွဲ စးထိပ်သီအခါ လဲတပ်ဟ့လီတပ်တံကျအဂုအကျဲအပုပ ပုပတံထိပ်တပ်ဖဲ လဲအမုလဲဟ်ဝဲ အအိပ်န့လီ. ဝဲသးစုကွဲဘန် STAR ပုပယဲသန့ လဲကမဲလီတပ် တပ်သိပ်လိလဲဆီဒီး တပ်ပတံထိပ်တပ် အန့သီတဖန် လဲတပ်ဒုးတရဲးတဘျီစုထုအဂီတကွဲ.

တပ်ပတံထိပ်တပ် အတပ်လိပ်တဖန်

- တပ်ကဘန်ဆုထိပ် တပ်ပတံထိပ်တပ်လဲလဲလဲအုထုန့ဖဲခိဉ်ဖဲ ZoomGrants ဒီးတပ်ကဘန်မဲပဲမဲအီဘန်ဆဲဘန်ကတီ လဲတပ်ကကွဲထံဆိမိပ်စုဆိပ်ထွဲအဂီန့လီ. တပ်ဘျးစဲလဲ Neighborhood STAR တပ်ပတံအလိပ်တကွဲဒီအဂီ ကအိပ်ဖျိဝဲဝဲ Neighborhood STAR တပ်တံကျအပုပယဲသန့အပုပ www.stpaul.gov/nstar လဲအမုတန့တဘျီ STAR တပ်သိပ်လိအသးန့လီ. နမုလိပ်ဘန်တပ်မဲပဲမဲကွဲကျဲထံလဲ တပ်ပတံထိပ်တပ်အတပ်မဲကျဲကျဲအဂီန့လီ, ဝဲသးစုဆဲးကျဲ STAR ပုပတပ်ဖဲလဲ ကမဲပဲမဲတကွဲ.
- STAR တပ်ပတံတဖန်လိပ်ဘန်ဝဲ ကျိစုအဂုအကျဲဒဲလဲအံ— တပ်ဒုးန့ကွဲတပ်အခိဖဲအပုပကွဲခိဉ် မုတမု တပ်စးစုစရီတဖန်, လဲတပ်စးထိပ်မုကျဲပဲကွဲ, ဘန်သ့သ့ တပ်ကစုးကါပတြိ မုကျဲပဲကွဲ, တပ်တံကျအစုတပ်ဟ်, ပုပတပ်ဖဲ ဒီး/မုတမု တပ်တယာလီပုပအဂီလီမဲပဲမဲ, ဒီးပုပနီကစုစုဆိပ်ထွဲအဂီထံး ဒီးတပ်မဲအထိပ် စုဆိပ်ထွဲအဂီန့လီ. ပုပတံထိပ်တပ်ဖဲတဖန်ဘန်သ့သ့ပုပယုဒီး တပ်တံကျအ တပ်ဘန်ဘျးတကွဲဒီ (pro forma), စုအိပ်တုအလိပ်က (balance sheet), မုတမု တပ်ဖဲမဲလဲဟ်ဖျိဒ်အမု တပ်ဘျးစဲတဖန်လဲတပ်ယုထုအသးန့လီ. တပ်လိပ်ဘန်တပ်ဘျးစဲလဲက ကဘန်ပုပယုဝဲဝဲ တပ်ပတံထိပ်တပ်အဆဲးကတီလဲ နတပ်တံ ကျဲအဂီလဲ တပ်ကွဲထံဆိမိပ်တပ်မဲပဲမဲကဲတပ်အဂီန့လီ. တပ်တံကျလဲအတဲတဲတဲတဖန် တပ်ကကွဲထံဆိမိပ်ဝဲလဲစုဆိပ်ထွဲအဂီဘန်န့လီ.
- တပ်ယုထိပ်တပ်တံကျအ STAR စုဆိပ်ထွဲလဲ တပ်ဒုးလိပ်တြိတပ်/တပ်မဲပဲပတြိတပ်တံကျအဂီ ကဘန်ပုပယုဒီး တပ်တံကျ ပတြိအတဲန့ကျဲတဖန် အဂုလီ တပ်လီဆဲးန့လီ.
- တပ်လိပ်ဘန်တပ်အလဲ \$75.00 လဲတပ်ပတံထိပ် \$15,000 တုလဲ \$25,000 တခါစုစုအဂီ, ဒီးတပ်လိပ်ဘန် \$125.00 အလဲလဲ တပ်ပတံထိပ်တပ်တခါစုစုအဂီ လဲ အါန့ဒီး \$25,000 န့လီ. တအိပ်ဒီးတပ်ဟ့လိးကွဲတပ်အလဲလဲဘန်န့လီ. ဒီးသန့သး ဖဲတပ်ယုထိပ်အဖီခိဉ်, STAR လဲပတံအတပ်ကွဲဒီးအပုပကွဲတဖန် အိပ်ဝဲ လဲပုပတံကျလဲအသးစဲဝဲတဖန်အဂီန့လီ.

အကူ 4- တၢ်သမံသမိးဒီးတၢ်ယုထၢ

Neighborhood STAR ကမံးတၢ်မိပုၤအမူဒါဒ် တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ယုထီၣ် Neighborhood STAR စုဆီၣ်ထွဲအဂ့ၢ်မိပုၤ ဒ်ညီၣ်န့ၢ် အသိးန့ၣ်လီၤ. Saint Paul အထံဖီကီၢ်ဖိ ဖဲဝုၢ်အ တၢ်လီၤကိးတီၤဒဲး လၢအမုၢ်ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်အီၤဖျါဝုၢ်ဒိၣ်အခါ ဒီးဘၣ်တၢ် တူၢ်လီၤအီၤဖျါ ဝုၢ်အကီၣ်ကး ကရၢ ပုၤယုဒီး Neighborhood STAR ကမံးတၢ်မိပုၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သမံသမိး

တၢ်ကသမံထံဝဲဒၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢ တၢ်ကြးဒီးခွဲးယၢ်အဂီၢ်ဖိဖျါ STAR တၢ်တီၢ်ကျဲၤအပုၤမၤတၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ. Neighborhood STAR ကမံးတၢ် မိပုၤကွၢ်ကဒါက့ၤ တၢ်ကြးဒီး တၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢအကြိဝဲဒၣ် တၢ်အနီၣ်ထီၣ်လၢလၢအံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တီၢ်ကျဲၤတခါစုၣ်စုၣ် ကဒီးန့ၢ် တၢ်အမးအါကတၢ် 20 မးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အရၣ်ဒိၣ်	တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢတၢ်တီၢ်ကျဲၤ	အမး	အမုၢ်ကယၢ
တၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူး		10	50%
တၢ်ကဒုးန့ၣ်ဖျါ တၢ်တီၢ်ကျဲၤစုၣ်နီၣ်တဖၣ်လၢ ကဘၣ်ဘျး ဝဲဒၣ်ဝုၢ် Saint Paul ဒီဖျါတၢ်မၤထီၣ်ကမုၢ်အတၢ်ပညိၣ် (တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ခိတၢ်သွဲ အဂီၢ်ထံး, တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံးဃာ်တၢ်ဖိး တၢ်မၤတဖၣ်, တၢ်မၤဟူးဂံၢ်ထီၣ် ကျဲးမံၤညါတၢ်လီၤဟံးအလီၢ်, တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ် တၢ်အကတီၢ် တၢ်ဖိးတၢ်မၤ*, တၢ်မၤစၢၤတၢ်ဆဲး တၢ်လၢလီၤဆီကလုာ် ကလုာ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ထံးသိး တုၤသိး**) ဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤလၢပုၤပုၤတဝၢ မ့တမ့ၢ် ခိၣ်ဃၢၤ အတၢ်လိၣ်လၢ တၢ်ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.	တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်အတၢ်သံကွၢ် 10-16		
တၢ်လီၤဆီလီၢ်သးကလုာ်ကလုာ်		5	25%
တၢ်တီၢ်ကျဲၤစုၣ်နီၣ်တဖၣ် ကဒုးန့ၢ်ပၢၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢတၢ် မၤန့ၢ်အီၤသ့ လၢအပုၤယုဒီးဝုၢ် Saint Paul ပုၤအိၣ်ဆိးတၢ်ဖိလီၤဆီ လီၢ်သးကလုာ်ကလုာ် ဃုာ်ဒီး တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆီလီၢ်သး ကလုာ်ကလုာ်	တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ပရၢတဖၣ် တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်အတၢ်သံကွၢ် 5, 6, 14		
ကံၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်		5	25%
တၢ်တီၢ်ကျဲၤစုၣ်နီၣ်တဖၣ် ကဒုးန့ၢ်ပၢၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢအဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဃာ်ဒီး တၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤနီၣ်နီၣ် ဃုာ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်အပနီၣ် ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲကျိၣ် စု, လၢအဒုးန့ၣ်ဖျါ တၢ်တီၢ်ကျဲၤကမၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် ဝဲဂ့ၤဂ့ၤ, ကအိၣ်ဒီးဖဲအလီၢ်လီၢ် တုၤလၢ 7 န့ၣ်ဒီးဆူဖိခိၣ်ဃုာ်ဒီး ပုၤတဝၢအတၢ်ဟံးဖျါထီၣ်အတၢ်လဲၤ ထီၣ်လဲၤထီၣ် အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.	တၢ်ဆုၤထီၣ်တၢ်ဘျးစဲခဲလၢ်/တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်လၢအဝံၤအကဲ တၢ်ထံၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဖဲ တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤဒွဲပုၤ တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်အတၢ်သံကွၢ်တဖၣ် 5-7, 16-19 စုတီၢ်ဟံးအတၢ်ကူၣ်ဒိ တၢ်တယၢ်လီၤပုၤအၢၣ်လီၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်		
ခဲလၢ်ဟံးဖျါ		20	100%

* ဒ်တၢ်ကျဲၤဟံးလီၤဝဲစဲ Saint Paul Climate Action ဒီး Resilience Plan ပုၤအသိး

** ဒုးန့ၣ်ဖျါဝဲဒၣ်အမုၢ် တၢ်မၤလီၤတၢ်ခွဲးယၢ်ဝဲန့ၣ်ဖဲ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, တၢ်ဖိးတၢ်မၤ, ဟံၣ်ဃီ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူ, ဒီးတၢ်ပုၤဖျါလၢတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤဝဲထံးတုၤသိး, လၢအမုၢ်ပုၤအိၣ်ဆိး ခဲလၢ် အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဒီးတၢ်ဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤ, တၢ်အိၣ်ဃၢၤ, တၢ်ဆီၣ်ထွဲ, ဒီးတၢ်ခွဲးယၢ်လၢအဘၣ်ထွဲတဖၣ်, ဒီးပုၤဝဲန့ၣ်အကလုာ်, မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးတၢ်အိၣ်ဖျါ, မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံး တၢ်သးစဲ, ကျိၣ်, ကလုာ်ဒုၣ်, ထံကီၢ်လၢဟဲဝဲ, နီၢ်ကွၢ်ဂီၢ်တလၢပုၤ, သးန့ၣ်, မ့တမ့ၢ် စံး(ပ)နီၣ်ဂံၢ် တၢ်ကြးဆၢတၢ် မ့တမ့ၢ် သမၤဝဲဒၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်ပုၤတဝၢလၢအခွဲးယၢ် လၢကဲထီၣ်သးသ့ ပုၤပုၤ

တၢ်ယုထၢတၢ် အတၢ်မၤကျိၤကျဲၤတဖၣ်

အိၣ်ဒီးတၢ်သၢပတီၢ်ဖဲတၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ပတံထီၣ်တၢ်အတၢ်မၤကျိၤကျဲၤအပုၤ-

1. Neighborhood STAR ကမံးတၢ်မိပုၤ ကကွၢ်ကဒါက့ၤ, တၢ်တီၢ်ကျဲၤအနီၣ်ထီၣ်, တၢ်အမးတခါစုၣ်စုၣ်ဖဲအတၢ်ကြးဒီးန့ၢ်အပုၤ, ဒီးဟံးဖျါထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟံပနီၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤအမံၤစရိၣ်တၢ်အမးအပုၤလၢတၢ်န့ၣ်လီၤဝဲဆူဝုၢ်ဒိၣ်ခိၣ် ဒီးဝုၢ်အကီၣ်ကးကရၢ အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. Neighborhood STAR ကမံးတၢ်မိပုၤ ကကွၢ်ထံဆီမိၣ် တၢ်ထံၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်လၢ ပုၤတံၣ်ဒီးကရူၢ်တဖၣ် လၢအသးခဲအီၤထီၣ်အတၢ်လိၣ်တဖၣ်အဖီခိၣ်ဒ်အမုၢ် ခိၣ်ဃၢၤတၢ်ကရၢကရီ, PED ပုၤမၤတၢ်ဖိ, တၢ်ရဲၣ်

တက်ကျအခိုင်မံးရှာ၊ CIB ကမ်းတံင်ဒီးဝှ်အဝဲကျဲတဖန်ဒ်အကြားဝဲဘဝ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲတက်မကျဲကျဲအံၤအကတီၢ်ပူၤ, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တက်ကယုအထီၣ် ပုၤပတံထီၣ်တဖန်တဖန်လၢ တက်ဂ့ၢ်တက်ကျဲလၢ STAR ကမ်းတံင်မိၢ်ပုၤအဂီၢ် ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တက်ကမၤအကွၢ်ထံဆိမိၣ် အတၢ်လဲလိာ်ဘၣ် ဘၣ်အတၢ်တီၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ. ဒ်အမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်တီၢ်ကျဲအကျဲတခါအသိး, ပုၤပတံထီၣ်တဖန်လၢအကြားဒီးခွဲးယာ်တဖန် တက်ကမၤ အလဲဝဲဒၣ်တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးဒီး Neighborhood STAR ကမ်းတံင်မိၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. Neighborhood STAR ကမ်းတံင်မိၢ်ပုၤ အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ခဲလၢ, ပုၤပတံထီၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးအတၢ်လိာ်တဖန်ဒ်အမ့ၢ် တက်မကျဲကျဲ တခါအသိး, တၢ်အိးထီၣ်ဝဲလၢကမ့ၢ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်လီၤလီၤဆီဆီဖဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တၢ်ရဲၣ်တက်ကျဲအပူၤ, တၢ်တပျဲဟ်ဖျါတၢ်ထံၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢ ကမ့ၢ်ကျဲ ဖဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သ့ၣ်တဖန်အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

2. ဝှ်ဒိၣ်အခိၣ်ကကွၢ်ကဒါကွၢ် Neighborhood STAR ကမ်းတံင်မိၢ်ပုၤအတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖန်ဒီး ဆုၢ်ကဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖန်အံၤဆူ ဝှ်အကီၣ်ကးကရၢအခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
3. ဝှ်ကီၣ်ကးကရၢ, ကကွၢ်ကဒါကွၢ်စ့ၢ်ကီး ဝှ်ဒိၣ်အခိၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖန် ဒီးဟံးန့ၣ်ဝဲဒၣ် Neighborhood STAR တၢ်တီၢ်ကျဲတဖန် အစ့ဆိၣ်ထွဲ အစၢလၢ လိာ်ခဲကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

အကူၣ် 5- စ့ဆိၣ်ထွဲလၢတၢ်အၢၣ်လီၤဝဲ (Match Fund) အတၢ်လိာ်တဖန်

တက်ကယုထီၣ် STAR အစ့အါန့ၢ် \$50,000 လိာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အၢၣ်လီၤအစ့လၢအစ့ၤကတၢ် \$1 လၢစ့တၢ်အၢၣ်လီၤ \$1 လၢတၢ်ဟ့ၣ်စ့ခဲလၢအဂီၢ်ဒီးတမ့ၢ်-ဝှ်အတၢ်မၤစၢၤတဖန်န့ၣ်လီၤ. တက်ကယုထီၣ်စ့ဆိၣ်ထွဲတုၤလၢ \$50,000 လၢတၢ်လိာ်တၢ်အၢၣ်လီၤစ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကြးဒီး တၢ်မၤစၢၤစ့လၢတၢ်အၢၣ်လီၤဝဲ (Matching Contributions)

စ့ဆိၣ်ထွဲလၢတၢ်အၢၣ်လီၤဝဲ (Matching funds) ကဘၣ်ဘၣ်ထွဲလိာ်ဒီး ပုၤပတံထီၣ်တဖန်အတၢ်တီၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ. တက်မ့ၢ်စ့ၤကါကီၢ်စၢၤဖျိၣ်, ကီၢ်ဖဲ, မ့တမ့ၢ် ဒီးထံၣ်အစ့ဒၣ်လၢ, တက်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အရဲဒိၣ်ဆူ တၢ်တီၢ်ကျဲတဖန်လၢအခိၣ်ဒီး နီၢ်ကစၢ်အစ့ဆိၣ်ထွဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်သဆၣ်ပုၤပတံထီၣ်တဖန်လၢ အကသုးကျဲတၢ်တီၢ်ကျဲအစ့လၢ တၢ်လၢကတၢ်လၢစ့အဂီၢ်လိာ်ဒီး ပုၤနီၢ်တဂၤအတၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ချၢ (အဒိ, ကရၢအစ့ဆိၣ်ထွဲ, တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျၢလီၤစ့) ဒီးတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် စ့ဆိၣ်ထွဲတဖန်အံၤ ဒ်စ့တၢ်အၢၣ်လီၤ အသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကြးဒီးတၢ်မၤစၢၤစ့လၢတၢ်အၢၣ်လီၤဝဲပုၤပတံထီၣ်ဒီး-

- နီၢ်ကစၢ်အစ့ဆိၣ်ထွဲ
- တက်ကရၢကရိဒီးခိပနံၣ်အစ့ဆိၣ်ထွဲ
- လီၢ်ကဝီၤအတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤ, စ့ထိးနါ (sweat equity), ဒီး/မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအမ့ၢ်သးမၤကလီတၢ် (volunteer labor) န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ဖိ ပုၤအိၣ်ဆိး တၢ်ဖိဒီးမုၢ်ကျဲၤဝဲကွၢ်တဖန် ကပုၤပတံထီၣ်ဒီးတၢ်တီၢ်ကျဲလီၤဆီအတၢ်မၤစၢၤကလုာ်ကလုာ်ဒ်အမ့ၢ်— တၢ်မၤစၢၤတၢ်စဲၣ်နီၢ်, ဝဲဒါးအလီၢ်, တၢ်ဖိတၢ်လံၤ, volunteer labor, ဒီး sweat equity လၢစ့တၢ်အၢၣ်လီၤ (match amount) နီၢ်နီၢ်အဂီၢ်တုၤလၢ 30% န့ၣ်လီၤ. Sweat equity ဒီး volunteer labor အလုၢ်ပုၤအိၣ်ဝဲ \$15.00 လၢတန့ၣ်ရဲၣ်ဘၣ်တန့ၣ်ရဲၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သမံသမိးတၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢ တၢ်တယာ်လီၤဝဲလၢ တၢ်လဲထီၣ်လဲထီၣ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်လီၤစ့ (match) မ့ၢ်အိၣ်ဝဲဖဲ တၢ်သမံသမိးတၢ်ဖိးတၢ်မၤ အကွၢ်အဂီၢ် အပူၤန့ၣ်, တၢ်တဟ့ၣ်လီၤအထီၣ်စ့တုၤလီၤလၢ တၢ်မၤဂၢၢ်မၤကျဲၤတၢ်သမံသမိးလၢခဲကတၢ်ဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်တီၢ်ကျဲအပူၤကလံၤ လၢအကဲထီၣ်သးဖဲတၢ်ဆုၢ်ထီၣ် တၢ်မၤဝဲမၤကဲလိာ်ပတံအတကူၣ်ဒိဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် STAR ပုၤမၤတၢ်ဖိကဟ်ပနီၣ်ဝဲဒ်အမ့ၢ် စ့ဒီလၢ လၢတၢ်အၢၣ်လီၤဝဲ (matching dollars) အသိးန့ၣ်လီၤ.

STAR ကမ်းတံင်မိၢ်ပုၤကစ့ၤကါအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးဒ်ဝဲလၢ, တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်တူၢ်လိာ် စ့လၢတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤဝဲအဂၤတဖန်ဖဲ တၢ်ဂ့ၢ်တခါဘၣ်တခါ အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တကြးဒီး တၢ်မၤစၢၤစ့လၢတၢ်အၢၣ်လီၤဝဲ (Matching Contributions)

တၢ်တကြးဒီးတၢ်မၤစၢၤစ့လၢတၢ်အၢၣ်လီၤဝဲပုၤပတံထီၣ်ဒီး-

- ပုၤမ့ၢ်သးမၤကလီတၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆၢကတီၢ်,
- တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျၢလီၤတၢ်မၤစၢၤကလုာ်ကလုာ်လၢ STAR ပုၤပတံထီၣ်တဖန်,

- Volunteer labor, ဒီး sweat equity မှတမ့် စုတင်အင်အား (match amount) လာတင်ဟုတ်မဟုတ်ဝဲတကလုာ်ကလုာ် အကတၢာ်တၢာ်လၢ 30%,
- တၢ်ဖဲးမၤဝဲဒၣ် တၢ်ကရၢကရိအတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤထီၣ်ရီၤ,
- တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျုး/တၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤ လၢအတၢ်ဘၣ်ထွဲလိလိဒီး STAR တၢ်တီၢ်ကျဲၤ,
- ဝုၢ်အစုဒုးလိဒီး/မ့တမ့ၢ် စ့ဆိၣ်ထွဲတဖၣ်လၢတၢ်ပျၢ်ကွံာ်သ့,
- တၢ်ဂ့ၤထီၣ်လၢတဘၣ်ထွဲဝဲတၢ်တီၢ်ကျဲၤအတၢ်လိာ်ထီၣ်ရီၤအပူၤ,
- တၢ်အပူၤကလံၤတဖၣ်လၢအကဲထီၣ်သးလၢ တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်အဂီၢ်တချုးဖဲတၢ်ဆၢထီၣ် STAR လံာ်ပတံအခါန့ၣ်လီၤ.

အကူၢ် 6- တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးဒီးတၢ်အပိးအလီ

တၢ်ဖဲးမၤဝဲဒၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ/တၢ်တီၢ်ကျဲၤ

ဒီးသန့ၤသးဖဲ ဝုၢ်ခိၣ်အခိၣ်ဒီးဝုၢ်ကိၣ်ကးကရၢ အတၢ်ဃုထၢအဖီခိၣ်, တၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါ STAR ပုၤပတံထီၣ်တၢ်ဖဲလၢ တၢ်အလီၤစ့ဆိၣ်ထွဲအဂ့ၢ်လၢတၢ်ကွဲးန့ၣ်လီၤ. ဝုၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖဲ ကရဲၣ်ကျဲၤဝဲဒၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖဲ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်အလီၤခံ လၢတၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤဝုၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်လၢ Neighborhood STAR တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤခဲလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဃုထၢ တၢ်တီၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဒီးသန့ၤသးဖဲတၢ်ဂ့ၤတၢ်ကျဲၤလၢအပုၤဃုာ်ဖဲလံာ်ပတံအပူၤ ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆီတလဲဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဖဲ တၢ်ဖဲးမၤဝဲဒၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤအကတၢာ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤ STAR ပုၤဒီးန့ၣ်တၢ်ဖဲတဖၣ်လၢ အတဘၣ်ဒီးအလီၤကျိၣ်စ့အဂ့ၢ်တၢ်လီၤလၢ ပုၤတံၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ပၢ် မၤထွဲဒီး တၢ်လီၤကျိၣ်စ့အတၢ်လိာ်တဖၣ်လၢလၢပုၤပုၤတစုန့ၣ်လီၤ.

ပုၤဒီးန့ၣ်ခိၣ်ဖးတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်တၢ်လီၤစ့ဆိၣ်ထွဲအဆၢကတၢာ် တၢ်လီၤလၢန့ၣ်ဖဲအဖျါလၢလၢအံၤအကတၢာ် လၢအိၣ်ဖဲတၢ်အၢၣ်လီၤအဖီလၢ STAR စ့ဆိၣ်ထွဲအဂီၢ် ဒီးစးထီၣ်မၤ တၢ်အၢၣ်လီၤဖဲအဝဲသ့ၣ် STAR တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. အစ့ၤကတၢာ် STAR တၢ်တီၢ်ကျဲၤအစုတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်စုးကါဝဲဖဲခံန့ၣ်တန့ၣ်အကတၢာ် ဖဲန့ၣ်လၢတၢ်တူၢ်လိာ်ဝဲအခါ, ဒီး တၢ်လၢာ်ဘျုးလၢစ့ၤအစုပုၤပုၤ တၢ်မ့ၢ်လၢဝဲလၢအကအိၣ်ဖဲ တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤစ့ဆိၣ်ထွဲအတၢ်အၢၣ်လီၤ အတၢ်ဆၢကတၢာ်တကီၢ်အပူၤ (ကွၢ်ဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤ အဂ့ၢ်အကျိၣ်လၢပုၤ ဖဲ လၢအံၤ) တက့ၢ်. တၢ်မ့ၢ်တမၤလၢပုၤတၢ်အၢၣ်လီၤဖဲ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲအဆၢကတၢာ်တကီၢ်အပူၤဘၣ်န့ၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆိကတၢာ် တၢ်ဒီးအလီၤဝုၢ်အစုဆိၣ်ထွဲသ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကတၢာ်ကွံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤ

တချုးလၢတၢ်န့ၣ်လီၤဆူ တၢ်အၢၣ်လီၤညါန့ၣ်ဒီးဝုၢ် Saint Paul အခါ, တၢ်ကမၤဝဲဒၣ် ပုၤတဂၤဂၤအတၢ်မၤထွဲ တချုးတၢ်တူၢ်ထီၣ်ဘီထီၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဒီး STAR ပုၤဒီးန့ၣ်တၢ်ဖဲ, အဝဲသ့ၣ်အပူၤ လၢအအၢၣ်လီၤကမၤတၢ် ဒီးဝုၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖဲအိၣ်သ့ၣ်လၢ တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ တၢ်မၤထွဲတၢ်တီၢ်ကျဲၤလီၤဆီအတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ် လၢအပုၤဃုာ်ဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤ (Affirmative Action), တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤမ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွံာ် (Business Subsidy), ကျဲၤသန့ၤတၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျဲၤ (Sustainability Policy), တၢ်မၤလီၢ်ကျဲၤသန့ၤထီၣ် (Two Bid Policy), ပုၤမၤတၢ်ဖဲအ တီၤပတံတဖၣ် (Labor Standards), တၢ်အိၣ်မ့ၢ်အဘူးလဲ (Living Wage), အဆၢဒိၣ် 3 (Section 3), ဒီး တၢ်ဆဲးကျိးတၢ်တီၢ်ကျဲၤပုၤခါတၢ်ဖဲ (Vendor Outreach Program) န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်လိာ်တဖၣ် တၢ်ကဒုးပုၤဃုာ်ဝဲဖဲ တၢ်အၢၣ်လီၤညါန့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢပုၤဃုာ်ဖဲ Neighborhood STAR စ့ဆိၣ်ထွဲအတၢ်အၢၣ်လီၤအပူၤဃုာ်ဒီး-

- တၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဖဲတၢ်မၤအတကီၢ်ဒိအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢတၢ်ကဘၣ်မၤဝဲ, စ့အၢၣ်လီၤအဂံၢ်ထံး (မ့ၢ်အါန့ၣ် \$50,000), တၢ်မၤအါထီၣ်စ့ဆိၣ်ထွဲအဂံၢ်ထံးတဖၣ်, တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤအစုခဲလၢာ်, ဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအတၢ်ဆၢကတၢာ်ပန့ၣ်,
- တၢ်အုၣ်ကီၤအလံာ်အုၣ်သးလၢအဘၣ်ဒီး တၢ်ဟံးမ့ၢ်ဒါတၢ်အုၣ်ကီၤကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးဝုၢ် Saint Paul လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါဝဲဒိအမ့ၢ် ပုၤမၤန့ၣ်အါထီၣ် တၢ်အုၣ်ကီၤအသး,
- တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ကမ့ၢ်အတၢ်ပညိၣ်,
- တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်န့ၣ်ဘျုးအတၢ်သဘၣ်ဘျုး, ဒီး
- ပုၤဃုာ်ဒီးတၢ်ဘျုးဝဲကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်စုးကါစ့ဆိၣ်ထွဲလၢ တၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲကီၤစၢၤဖျိၣ်, ကီၤစဲၣ်, ဒီးလီၢ်ကဝီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟံၣ်ကွံာ်တၢ်အလဲလၢအထဲသးဒီး STAR စ့ဆိၣ်ထွဲအစုဒိလၢ 1% တၢ်ကထၢဖျိၣ်ကွဲးဝဲတချုးဖဲ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤမၤစၢၤစ့တမံၤလၢလၢအခါန့ၣ်လီၤ.

STAR တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤစ့

ဝုၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖဲ ကဒုးအိၣ်ထီၣ် ပုၤနီၢ်တဂၤအ STAR အတကီၢ်ဒိတဖၣ်လၢ တၢ်တီၢ်ကျဲၤတခါစ့ၣ်စ့ၣ်အဂီၢ် ဖဲတၢ်မၤကတၢာ်ကွံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤဝဲဒၣ်အလီၤခံန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကစုးကါ တကီၢ်ဒိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢ တၢ်ထုးန့ၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဃုထီၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤဒိကတၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်လၢကွံာ် ဒီး/မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်လိးကွၢ် STAR စ့သ့ဝဲလၢ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤကြးဒီး ခွဲးယာ်တဖၣ်အဂီၢ်လၢအမ့ၢ်-

1. ဘဉ်တံစားထိုင်ဝဲဝဲ ဝုဒ်ဒ်အိဉ်ဒ် ဒီးဝုဒ်ကိဉ်ကးကရုတူလီဝ် STAR စုဆီဉ်ထွဲဝဲအလီဝ်ခံ,
2. တံဟ့ဉ်လီတံစရိကြးဝဲဘဉ်ဝဲ,
3. ပုဉ်ယုဒ်ဒီး စုဒီလုဉ်လာတံအာဉ်လီဝဲ (matching dollars) လာတံစုးကါဖဲတံတိဉ်ကျဲအပူအလံာ်တီလံမိ (တံမုဉ်လိဉ်ဘဉ်), ဒီး
4. တံဒီးတံတူလီဝ်ခိဖျိ Human Rights & Equal Economic Opportunity (HREEO) (ပုဉ်ခွဲးယာ်ဒီးမုဉ်ကျဲဝဲကျဲဒီးယာ်ထဲသီးတုသီး) အပူမတံဖိ ဒ်တံမလုဉ်ပုဉ် တံလုဉ်ပိဉ်မလုဉ် တံလိဉ်တဖဉ်အသီးန့ဉ်လီဝ်.
5. လာတံထုးန့ဉ်တံလီဝ်ခဲကတံအဂီဝ်, တံဒုးပုဉ်ယုဒ်တံမလုဉ်မတံတံတိဉ်ကျဲအတံအုဉ်သး, ပုဉ်ယုဒ်ဒီးတံစုးကိဉ်ကျဲအတံအုဉ်သး တံစာယာ်အခွဲးယာ် ဒီးတံသမံသမိးတံမလုဉ်လံာ်အတံဟံဖျိတဖဉ်န့ဉ်လီဝ်.

ပုဉ်ဒီးန့ဉ်ဒ်ဖးတဖဉ် ကဘဉ်ဟံဖျိထီဉ် ပုဉ်အာဉ်လီမတံ/ပုဉ်ဆါတံဖိ အတံဟ့ဉ်ဘူးလဲတံအုဉ်သးဖဲအဒီးန့ဉ် STAR စုဆီဉ်ထွဲဝဲ 15 သီအတံပူန့ဉ်လီဝ်.

ကရုတယုအဘျူးအ တံဟ့ဉ်လီဝ်ပကြိဉ်/စုဆီဉ်ထွဲ-ပကြိဉ်တံတိဉ်ကျဲတဖဉ်

တံစုးကါတံလံာ်သ့ဉ်တဖဉ်အံလုဉ် ကရုတယုအဘျူးဒုဉ်ဝဲအဂီဝ် လာအယုထီဉ်န့ဉ် STAR စုဆီဉ်ထွဲလုဉ်မတံ စုဟ့ဉ်လီဝ်ပကြိဉ်/မုတမုဉ် စုဆီဉ်ထွဲပကြိဉ်တံတိဉ်ကျဲအဂီဝ်-

- ကရုတယုအဘျူးဒုဉ်ဝဲတဖဉ် တံဟ့ဉ်အီတံပျဲလုဉ် ကဟ့ဉ်လံာ်ကွံဉ် STAR စုဆီဉ်ထွဲတုလုဉ်သးန့ဉ်,
- တံကရုကရိတယုအဘျူးဒုဉ်ဝဲတဖဉ် တံဒုးယာ်လုဉ် ကပတံထီဉ်အဝဲသ့ဉ်အနီဉ် စုဟ့ဉ်လီဝ်ပကြိဉ်/စုဆီဉ်ထွဲ ပကြိဉ်တံတိဉ်ကျဲ အဂီဝ်ဘဉ်,
- ကရုတယုအဘျူးဒုဉ်ဝဲ ပတံအါထီဉ်စုဒီလုဉ်လာ တံဒုးအိဉ်ထီဉ် မုတမုဉ် မကဲထီဉ်တံတိဉ်ကျဲအဂီဝ် လာအဘဉ်စုးကါတံတိဉ်ကျဲအစုအိဉ်တံခဲလံာ်တချုးဖဲ တံဟ့ဉ်လီဝ် STAR စုဆီဉ်ထွဲအသီ လာတံမလုဉ်ကွံဉ်သ့ဝဲ,
- ပုဉ်ပတံထီဉ်တံဖိတဖဉ် ကဘဉ်ဒုးန့ဉ်ဖျိထီဉ်အကံစိတံသ့တံဘဉ် လာတံသုးကျဲတံတိဉ်ကျဲအဂီဝ်, ပုဉ်ယုဒ်ဒီးအတံသ့အာဉ်လီဝ်ကွဲး တံဒုးလီဝ်စုဒီးတံဒုးလီဝ်စုအတံဖဲတံမလုဉ်, မုဉ်အိဉ်,
- တံန့ဉ်ကျဲစုဆီဉ်ထွဲပကြိဉ်အဂီဝ်အကျဲလီဝ်လံာ်ခဲး ကဘဉ်ပုဉ်ယုဒ်ဖဲ STAR လံာ်ပတံဒီးတံအာဉ်လီဝ်အပူန့ဉ်လီဝ်.

အကူဉ် 7- STAR တံတိဉ်ကျဲဒီတန့ဉ် (Year-Round STAR Program)

လံာ်ပတံတဖဉ်လုဉ် ပုဉ်ပတံထီဉ်တံဖိကြးဒီးခွဲးယာ်အအိဉ်လုဉ် STAR စုဆီဉ်ထွဲအဂီဝ် တံကတူလီဝ်ဝဲလုဉ်ဒီတန့ဉ်အဂီဝ်, ဖဲစုဆီဉ်ထွဲအိဉ်ဝဲလုဉ် တံအိဉ်သးဖဲလံာ်အံအဖီလံာ်အခါ-

- ပုဉ်ပတံထီဉ်တံဖိ ဒုးန့ဉ်ဖျိအတံလိဉ်လီဝ်တံလီဝ်ခဲးလုဉ် တံပတံထီဉ်တန့ဉ်တဘျီ Neighborhood STAR တံပတံအကျဲကျဲလုဉ်တံချုး,
- တံဆုာ်ထီဉ် တံပတံထီဉ်ခဲလံာ်ဖဲ STAR Year-Round Program တံပတံအလံာ်တကီဉ်ဒီအပူ,
- Year-Round တံပတံတဖဉ် ကဘဉ်တံဆီဉ်ထွဲမလုဉ်ဝဲခိဖျိ ဝုဒ်ကိဉ်ကးကရုအကရုဖိ မုတမုဉ် ဝုဒ်ဒ်အိဉ်န့ဉ်လီဝ်.
- ကဘဉ်အိဉ်ဒီးတမုဉ်ဝုဒ် (ပုဉ်နီဉ်ကစါ) အစုအစုကတံတံတဒီလုဉ် လာအဖိးမိဒီး STAR စုဒီလုဉ်လာတံလိဉ်ဘဉ်ဝဲလုဉ် တံယုထီဉ်စုဆီဉ်ထွဲအနီဉ် \$50,000 အဂီဝ်,
- စုလာတံအာဉ်လီဝဲ (Matching funds) ကဘဉ်ဘဉ်ထွဲလီဝ်ဒီး ပုဉ်ပတံထီဉ်တံဖိအတံတိဉ်ကျဲန့ဉ်လီဝ်.
- တံပတံထီဉ်အလဲ \$75 တံလိဉ်ဘဉ်ဝဲလုဉ် တံယုထီဉ်တံတိဉ်ကျဲအစု \$25,000 အဂီဝ် မုတမုဉ် စုန့ဉ်အနီဉ်ဒီး \$125.00 အလဲတံလိဉ်ဘဉ်ဝဲလုဉ် တံပတံယုထီဉ်တံတခါစုဉ်လုဉ်လာအအါန့ဉ်ဒီး \$25,000 အဂီဝ်န့ဉ်လီဝ်. တံတဟ့ဉ်လီဝ်ကျဲတံအလဲခဲလံာ်ဘဉ်န့ဉ်လီဝ်.

တံပတံထီဉ်တံဒီးတံသမံသမိးအကျဲကျဲတဖဉ်

တံကွဲးကဒါကုဉ် ဒီးတံဟ့ဉ် Neighborhood STAR Year-Round တံတိဉ်ကျဲတဖဉ်အပတံခိဖျိ Neighborhood STAR ကမံးတံမိဉ်ပုဉ်ယုဒ်ဒီးတံဟံဖျိတံဂုဉ် (ဒီးသန့သးလုဉ် တံယုထီဉ်အဖီခိဉ်) လာခိဉ်ယုဉ်တံကရုကရိတဖဉ်, PED ပုဉ်မတံဖိ, တံရဲဉ်တံကျဲအခိဉ်မံးရှုဉ်, CIB ကမံးတံဒီး ဝုဒ်အဝဲကျဲတဖဉ် ဒ်အကြးဝဲဘဉ်ဝဲအသီးန့ဉ်လီဝ်. STAR ကမံးတံမိဉ်ပုဉ် ဟ့ဉ်ကုဉ်ဟံပနီဉ်စုဆီဉ်ထွဲ ဒီးဆုာ်ထီဉ်တံအပတံတံတဖဉ်ဆူဝုဒ်ဒ်အိဉ်ဒီးဝုဒ်ကိဉ်ကးကရုလုဉ် တံတူလီဝ်လီဝ်ခဲကတံအဂီဝ်န့ဉ်လီဝ်. ဝဲသးစုးဆဲးကျိး ပုဉ်မတံဖိ လာအမံးဖျိဖဲ တံန့ဉ်ကျဲတဖဉ်အံအူ မုတမုဉ် နုလီဝ်ကဝီ Ward ဝဲဒါး ဖဲန့ဉ်သးစဲပတံထီဉ် Year-Round STAR စုဆီဉ်ထွဲအဂီဝ်တကုဉ်.

အကူ 8- တၢ်ကွၢ်ထွဲသမံသမိး ဒီးတၢ်ဟံဖျါထီၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤအဂ့ၢ်

STAR ပုၤဒီးန့ၣ်ခိၣ်ဖးတဖၣ် ကဟ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤတၢ်လၢာ်ဘူၣ်လၢာ်စ့အလံာ်တီၢ်လံာ်မိ ဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဆူညါလၢ တၢ်မၤလၢပုၤတၢ်တီၢ်ကျဲၤအစၢၤ လၢတၢ်မုၢ်လၢ ဘၣ်ဝဲတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်တီၢ်ကျဲၤအမဲန့ၣ်ကျဲၤတဖၣ်ဖဲ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးမုၢ်ကျဲၤဝဲၤကွၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ကျဲၤအပူၤ ကကွၢ်သမံသမိးဝဲဒၣ် STAR တၢ်ဟ့ၣ်လၢာ်ကွၢ်စ့ဒီး တၢ်လိၣ်လၢအဖိးမိဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ခံၣ်လိာ်ဒီးလူၤဟံမၤထွဲတၢ်အာၣ်လီၤ, ဃုာ်ဒီးတၢ်ထၢဖျိတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အလဲအတၢ်အုၣ်သးလၢ ပုၤဆါတၢ်ဖိဒီး ပုၤအာၣ်လီၤမၤတၢ်ခဲလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သမံသမိးတၢ်တီၢ်ကျဲၤတခါစုၣ်စုၣ်လၢတၢ်ဃုာ်ညါတၢ်မၤအတၢ်ကွၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢအကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တၢ်လံာ်အဂ့ၢ် လၢတၢ်ကဘၣ်ဆုၢ်ဝဲတချုးဖဲ တၢ်ဟ့ၣ်လၢာ်ကွၢ် STAR စ့ဆီၣ်ထွဲအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကထီၣ်ကွၢ်တၢ်ကွၢ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤအတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ခိၣ်ဖျါ တၢ်တီၢ်ကျဲၤအစၢၤတဖၣ်ဒီး Neighborhood STAR တၢ်တီၢ်ကျဲၤအတၢ်တီၢ်ဟံခဲလၢာ်ခဲဆူန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်အာၣ်လီၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်ဝဲၤဝဲၤကဲဝဲၤခဲလၢာ်, မ့တမ့ၢ် ဒီးသန့သးဖဲ တၢ်အာၣ်လီၤအဆၢကတီၢ်ကတၢ်အဖိခိၣ်, တၢ်တီၢ်ကျဲၤအစ့လၢအအိၣ်တၢ်ဒီးတဖၣ် တၢ်ကဟ့ၣ်ကဒါက့ၤဝဲဆူ Neighborhood STAR စ့ဆီၣ်ထွဲအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တနံၣ်တဘျီတၢ်ဟံဖျါဆူ ဝုၢ်ဒိၣ်အခိၣ်ဒီးဝုၢ်ကိၣ်ကးကရၢအအိၣ်- ဝုၢ်အပုၤမၤတၢ်ဖိ ကဘၣ်ဟံဖိထီၣ် တနံၣ်တဘျီတၢ်ဟံဖျါဖဲတၢ်တီၢ်ကျဲၤအပူၤဒီး STAR တၢ်တီၢ်ကျဲၤအကျိၣ်စ့ တၢ်ဟူး တၢ်ဂဲၤတဖၣ်ဆူ ဝုၢ်ဒိၣ်အခိၣ်ဒီးဝုၢ်ကိၣ်ကးကရၢအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တနံၣ်တဘျီတၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်အရ့ဒိၣ်တဖၣ်- တၢ်အရ့ဒိၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်စူးကါတၢ်ခါတၢ်ပုၤအခိတဖၣ်အစ့ ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤဝဲဖဲ တနံၣ်တဘျီအပူၤန့ၣ်လီၤ. STAR ကမံးတံာ် မိၢ်ပုၤ ဒီး/မ့တမ့ၢ် ဝုၢ်အပုၤမၤတၢ်ဖိ ကကွၢ်ကဒါက့ၤဒီးဆုၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်အဂ့ၢ်ဆူ ပုၤတံာ်ကရၢတဖၣ်လၢအသးစဲဝဲအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စဲးစ့စရိဒီးတၢ်ပၤဆုၢ်တၢ်အကံာ်အစိ- ကရၢလၢအဒီးန့ၣ်စ့ဆီၣ်ထွဲတဖၣ် ကမၤမ့ၢ်ဒါလၢ တၢ်ဟံဖျါထီၣ်လံာ်တီၢ်လံာ်မိလၢအလီၢ်အိၣ်တဖၣ်, ဒ်ဝုၢ်အတၢ်ဆၢတံာ်အသိး, လၢတၢ်ဃုာ်ညါ တၢ်တီၢ်ကျဲၤအတၢ်ပညိၣ်တဖၣ်ကြးဒီးခွဲးယာ် ဒီးတၢ်လူၤဟံမၤထွဲတၢ်တီၢ်ကျဲၤတပယုာ်ဃီအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပိၣ်ထွဲ- တၢ်ကတိၤဖျၢၣ်အဖျၢၣ် ခိးတၢ်အခိပညီတဖၣ်

တၢ်ကတိၤဖျၢၣ်အဖျၢၣ်တဖၣ် (Acronyms)

CIB: Capital Improvement Budget, (ဝုၣ်ခိၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်ဖၣ်), ဝုၣ်အစုတၢ်ဖၣ်ခိၣ်တၢ်ဘျီတၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဝုၣ်ခိၣ်အဂီၢ်.

HRA: Housing and Redevelopment Authority (ဟံၣ်ဃီတၢ်အိၣ်ဆိးလိၢ်ဒီးတၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ), ကရၢဖိးသဲစးလၢအဟံးမူဒါ မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢဝုၣ် Saint Paul အခၢၣ်စးန့ၣ်လီၤ. HRA ကမံးတၢ်မိၢ်ပုၤအကရၢဖိတဖၣ် မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးဝုၣ်ကိၣ်ကးကရၢဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

PED: Planning and Economic Development Department (တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဝဲၤကျိၤ) မ့ၢ်ဝဲၤအဝဲၤကျိၤလၢအဟံးမူဒါလၢ ဟံၣ်ဃီတၢ်အိၣ်ဆိးလိၢ်ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢတၢ်ဆၢန့ၣ်ဆိၣ်စၢၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. PED အပူၤမၤတၢ်ဖိသးကျဲၤဝဲၤဒၣ် STAR တၢ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

STAR: Sales Tax Revitalization Program (တၢ်ဒုးမူဒုးဂဲၤထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဆါတၢ်ပူၤအခိအသ့တၢ်တၢ်ကျဲၤ).

တၢ်အခိပညီတဖၣ်

Administrative Expenses (တၢ်သးကျဲၤတၢ်လၢကတိၤလၢကတိၤစ့ၣ်တဖၣ်)- တၢ်အပူၤကလံၤလၢတၢ်ဖိခိၣ်ထီၣ်တဖၣ် လၢအလိၢ်အိၣ်ဝဲၤလၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်ကရၢဖိ, ယုၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဘူးလဲ, ဝဲၤဒါးအလိၢ်, တၢ်ဖိတၢ်လံၤ, တၢ်ငါဟံၣ်, မ့ၢ်အူလဲထဲလဲ, ဒီးအဂၤတဖၣ်.

Audit (တၢ်စဲးစ့စရိ)- တၢ်သမံထံတၢ်ကရၢဖိအကျိၣ်စ့ ဒီးတၢ်သးကျဲၤတၢ်မၤနီၣ်မၤခါတဖၣ်လၢ တၢ်မၤလီၤတၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်လူၤပိၣ်မၤထွဲကျိၣ်စ့ဒီးတၢ်တၢ်ကျဲၤအတီၤပတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

Business Subsidy (တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်)- ကိၢ်စဲၣ်အသဲစးတၢ်ဘျီ လိၣ်ဘၣ်ဝဲၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်နီၣ်နီၣ် လၢအဒီးန့ၣ်ကိၢ်စဲၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် လိၢ်ကဝီၤပဒိၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ် ကအိၣ်ဒီး တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ပညိၣ်လၢကမုၢ်ကျိၤ ဒီးပုၤဒီးန့ၣ်တၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်ကျဲၤဟံၣ်လီၤအတၢ်ပညိၣ်လၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖိတဖၣ်, တၢ်ဘူးတၢ်လဲ, ဒီးတၢ်န့ၣ်ဘျးတဖၣ် ကဘၣ်တုၤထီၣ်ဘးဝဲၤ တၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်မၤစၢၤခိၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

Capital Improvement (ဝုၣ်ခိၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်)- တၢ်လိၢ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်နီၣ်နီၣ်.

Contract/Agreement (တၢ်အၢၣ်လီၤ/တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ)- တၢ်စၢၤတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤဖိးသဲစးဝဲၤဒုးဒီး STAR ပုၤဒီးန့ၣ်တၢ်ဖိအဘၣ်စၢၤလၢအမ့ၢ်တၢ်အကတီၢ်, တၢ်အိၣ်သး, မူဒါလီၤဆီတဖၣ်, ဒီးပုၤန့ၣ်လီၤပုၤဃုၣ်ခိၣ်လၢအမူဒါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

Creative Placemaking (တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လိၢ်အသိ)- မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အကျဲၤအကျဲၤ တၢ်စူးကါဝဲဒၣ် ဒွဲၤပီၤညါဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်ဟ့ၣ်သဆၣ်ခိဖျိ ကမုၢ်ကျိၤ, ပုၤနီၣ်ကစၢ်, ကရၢလၢတဖၣ်အဘျးဒၣ်ဝဲ, ဒီးပုၤတဝၢပုၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် လၢတၢ်တုၤဟံၣ်လီၤ တၢ်လိၢ်နီၣ်နီၣ်ဒီးပုၤဂုၤဝီၤအရူၢ်အသဲးအကွၢ်ဂီၢ်ဒါလၢ တၢ်ထီၣ်ဟူးဂဲၤအါထီၣ် မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်ဘျီလီၤစ့, တၢ်ဟ့ၣ်သဆၣ်ပုၤဂုၤဝီၤတၢ်ဆီတလဲ, ဒီးတၢ်ဘျီထီၣ်န့ၣ်ခိၣ်ယၢၤအတၢ်ဂုၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

Creative Place-keeping (တၢ်ကွၢ်ထွဲကတိၤတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လိၢ်အသိ)- မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် လၢအဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ပုၤတဝၢအကံၢ်ဖိ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲကတိၤ တၢ်လိၢ်တၢ်ကျဲၤဒီးအပူၤဂုၤဝီၤတၢ်ကံးညါခိဖျိ တၢ်သးဆၣ်ကွၢ်ထွဲတၢ်ခိဖျိ ဒွဲၤပီၤညါ, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်စးကဖိကဟံၣ် လၢအ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အသိသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်အံၤတဖၣ် တၢ်ပညိၣ်ဃီလီၤဆီထဲဒၣ် တၢ်အကွၢ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ဆီတလဲနီၣ်ဒီးပုၤဂုၤဝီၤအတၢ်လိၢ်တဖၣ် ဘၣ်ဆၣ်ကဟ့ၣ် ကယၢ်ဒီးကတိၤဟံၣ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်သ့ၣ်နီၣ်တဖၣ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်လိၢ်ဖိတၢ်အလိၢ်ကဝီၤန့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

Cultural Diversity (တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆီလိၢ်သးကလၢကလၢ)- ကလၢန့ၣ်ကရူၢ်တဖၣ် အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအအိၣ်ဟံးဒဲးအကလၢကလၢဖိပုၤဂုၤဝီၤအပူၤ, လၢတၢ်မၤသးအံၤမ့ၢ်ဝဲၤဝဲၤဝဲၤ Saint Paul အပူၤန့ၣ်လီၤ.

Soft Costs (တၢ်အပူၤကလံၤလၢအတမ့ၢ်လိၤလိၤ)- တၢ်အပူၤကလံၤအိၣ်ဒီးအဂုၤအဝီၤလၢအမ့ၢ် တၢ်အလိၢ်အိၣ်ဝဲၤလၢ တၢ်ဟံးဖိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤ ဒီးတၢ်မၤဝဲၤဒဲးဝဲၤဝဲၤ တၢ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

Final Evaluation (တၢ်သမံသမိးလိၢ်ခဲကတၢ်)- တၢ်ကွဲးဝဲဒၣ် တၢ်သမံသမိးတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အဂုၤဒီး တၢ်မၤဝဲၤတၢ်တၢ်ကျဲၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအလုၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

Grant (တၢ်ဟ့ၣ်စ့ဆိၣ်ထွဲ)- တၢ်ဟ့ၣ်လီၤစ့ဆိၣ်ထွဲတဖၣ်လၢ တၢ်တၢ်ကျဲၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအတလိၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်တၢ်အလဲ ဖဲတၢ်အိၣ်သးတနီၣ်နီၣ်တုၤထီၣ်ဘးဝဲၤန့ၣ်လီၤ.

Job Creation (တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤ)- တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢ တၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ်မ့ၢ်လၢ STAR တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအသိန့ၣ်လီၤ.

Labor Standards (ပုၤမၤတၢ်ဖိအပတီၢ်တဖၣ်)- တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤတၢ်အဘူးအလဲတဖၣ် လၢတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါဝဲဒ်အမ့ၢ် တၢ်တီၢ်တၢ်တြၢ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤ အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Lien Waiver (တစ်စူးကွပ်ညှိကွပ်တစ်စာယာ်တစ်အခွဲးယာ်)- လံာ်တီလံာ်မိလၢ ပှၤအာ်လီၤမၤတၢ်, ပှၤအာ်လီၤမၤပုၤတြိာ်, ပှၤယုၤစၢၤတၢ်ပိးတၢ်လီၤ, ပှၤဒီးလီၤပိးလီၤ မ့တမ့ၢ် ကရၢ ပုၤတံာ်အဂၢၤလၢအဟံၤဖျါထီၣ်သးလၢအဒီးန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဘူးလဲန့ၣ်လီၤ.

Match (စုဆိၣ်ထွဲလၢတၢ်အာ်လီၤမၤ)- ကျိၣ်စု မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤစၢၤအဂၢၤတဖၣ် လၢတၢ်အာ်လီၤအီၤလီၤဝဲလၢ STAR တၢ်တီၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. STAR စုဆိၣ်ထွဲအါန့ၢ် \$50,000 လိာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အာ်လီၤအစုလၢအစုၤကတၢ် \$1 လၢစုတၢ်အာ်လီၤ \$1 လၢတမ့ၢ်ဝုၢ်အတၢ်တီၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်ဖဲ တၢ်ဟ့ၣ်စုဆိၣ်ထွဲပှၤပှၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

Origination Fee (တၢ်ဘူးတၢ်လဲအိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိ)- တၢ်ထၢတၢ်ဘူးတၢ်လဲဒီဖျါဝုၢ်ဖဲ တၢ်ဟံၤဝဲဒၣ်ကျိၣ်စုအဆၢကတီၢ်လၢအထဲသးဒီး တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ STAR စုဒီးလၢ 1% န့ၣ်လီၤ.

Planning Commission (တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒိၣ်မံးရှၢၣ်)- Saint Paul ပှၤအိၣ်ဆိးတဖၣ်, ဘၣ်တၢ်ယုၤထၢထီၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီဖျါ ဝုၢ်ဒိၣ်အိၣ်ဒီးဝုၢ်ကီၣ်ကးကရၢ, အိၣ်ဒီးမူဒါလၢ တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ တၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်က့ၤ ဒီးတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ဝုၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Pre-Construction Compliance Meeting (တၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲတချုးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤတၢ်အတၢ်အိၣ်ဖိၣ်)- တၢ်ရဲၣ်မၤဝဲတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဖဲ ဝုၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖဲ ဒီးကရၢတဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤ လၢ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်လဲ STAR စုဆိၣ်ထွဲလၢ တၢ်တၢ်ပိၣ်သကိးဝုၢ်အတၢ်လိာ်တဖၣ်လၢ ကဘၣ်တုၤထီၣ်ဘးဝဲဒ် ဝုၢ်အစုဆိၣ်ထွဲတၢ်အိၣ်သးအသိးန့ၣ်လီၤ.

Program (တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ)- တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ အမ့ၢ်စုဆိၣ်ထွဲလၢအလဲၤဒီဖျါဝဲဒၣ် တၢ်ကရၢကရိ ဒီးကတၢ်ဝဲဖဲပှၤစူးကါတၢ်ဖဲအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

Project (တၢ်တီၢ်ကျဲၤ)- တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ဝုၢ်ခိၣ်ထဲတဘျီ လၢတၢ်လီၤလီၤဆီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Project Management (တၢ်သးကျဲၤတၢ်တီၢ်ကျဲၤ)- တၢ်မၤသကိးဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢအမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ဒီးမၤဝဲဒၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အစုဆိၣ်ထွဲ န့ၣ်လီၤ.

Project Manager (တၢ်တီၢ်ကျဲၤအမဲးန့ၢ်က့ၢ်)- PED ပှၤမၤတၢ်ဖဲတဂၢၤလၢ လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤမူဒါလၢ လၢကမၤတၢ်ဒီးပှၤတဂၢၤမဲ တၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်, တၢ်ကွၢ်ထွဲ, ဒီးတၢ်သးကျဲၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကျိၣ်စုဖဲ ဝုၢ်ဒီတဖျါ မ့တမ့ၢ် အကျိၣ်တနီၤဒီးဝုၢ်အစုဆိၣ်ထွဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

Project Proforma (တၢ်တီၢ်ကျဲၤအက့ၢ်ဂီၤဒိ)- တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ် တၢ်ဟံၤန့ၣ်ဒီးတၢ်လၢက့ၢ်လၢက့ၢ်စုအတၢ်အိၣ်ဖျါလၢ တၢ်ဖဲတၢ်မၤအနံၣ်ဒိညါန့ၣ်အသိး

Site Control (တၢ်ပၤဆုၤတၢ်လီၤ)- တၢ်န့ၢ်စိန့ၢ်ကမီၤလၢ တၢ်ဖဲမၤဝဲဒၣ် ဝုၢ်ခိၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် လၢတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤအဂီၢ်ဒီဖျါ ပှၤပၤဘၣ်နီၢ်ကစၢ်အတၢ်, ကတီၢ်ယာ်တၢ်ဒူးလီၤလီၤတၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆဲးလီၤမဲၤလၢတၢ်ပူၤတၢ် အတၢ်အာ်လီၤအီၤလီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Small Business (မုၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ဆဲးကီၢ်)- တၢ်တခါလၢအအိၣ်ဖဲ တၢ်ဆါတၢ်ပူၤခဲလၢခဲဆု \$1 မံၤယၢၣ်ဒီလၢအဖီလၢ မ့တမ့ၢ် စုၤန့ၣ်ဒီး တၢ်ဖဲတၢ်မၤအဆုၤကတီၢ်ပှၤပှၤ 20 ဂၤန့ၣ်လီၤ.

Small Area Plan (တၢ်လီၤဆဲးကီၢ်ဖိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ)- တၢ်ဟံးန့ၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီဖျါ ဝုၢ်ကီၣ်ကးကရၢ လၢတၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်က့ၤ မ့တမ့ၢ် မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤ တၢ်ဒူးန့ၣ်ဖျါထီၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤအလီၤဖဲဝုၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

Statement of Work/Scope of Services (တၢ်ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤ/တၢ်မၤစၢၤအတၢ်အိၣ်)- တၢ်တဲန့ၢ်ပၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အဂ့ၢ် လၢတၢ်ကမၤအီၤဖဲ တၢ်တီၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤအတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤ, ပုၤယုၤဒီးပှၤတဂၢၤလၢအတၢ်မၤမူဒါ, တၢ်ဆၢကတီၢ်အပနီၤ, ဒီးစုတီၢ်ဟံၤအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

Sweat Equity (စုထိးန့ၢ်)- တၢ်မၤဝဲဒၣ် တၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤအနီၢ်ကစၢ်တၢ်မၤတဖၣ်လၢ တၢ်မၤဝဲဒၣ် ဝုၢ်ခိၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဖဲ အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖဲတၢ်မၤ အံၤအလုၢ်အပူၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကစူးကါဝဲဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဖဲမဲတနီၤနီၤလၢ STAR စုဆိၣ်ထွဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.